

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 614/2012-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. apríla 2013 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Marianny Mochnáčovej a Petra Brňáka prerokoval prijatú sťažnosť JUDr. I. T., správcu konkurznej podstaty J., spol. s r. o. v konkurze, B., zastúpeného advokátkou JUDr. A. C., Z., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Ncb 8/2012 z 31. mája 2012 a takto

r o z h o d o l :

Základné právo JUDr. I. T. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Ncb 8/2012 z 31. mája 2012 p o r u š e n é n e b o l o .

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. septembra 2012 doručená sťažnosť JUDr. I. T. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou sa domáhal zrušenia v záhlaví označeného uznesenia Krajského súdu v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“), pretože ním malo byť dotknuté jeho Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) zaručené základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy k dôvodu, že napadnuté uznesenie o určení miestnej príslušnosti Okresného súdu Banská Bystrica nebolo vôbec odôvodnené; obmedzilo sa iba na konštatovanie, že rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0. Na základe takéhoto odôvodnenia nebolo sťažovateľovi vôbec jasné, na základe akých skutočností krajský súd určil miestnu príslušnosť Okresného súdu Banská Bystrica. Namietal aj skutočnosť, že konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nemalo vzhľadom na prebiehajúce konkurzné konanie na majetok úpadcu, v ktorom sa táto otázka tiež riešila, vôbec začať.

2. Sťažovateľ navrhol vydať nález, ktorým bude rozhodnuté, že jeho základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím krajského súdu bolo porušené, toto rozhodnutie sa zrušuje a vec sa vracia krajskému súdu na ďalšie konanie.

3. K prijatej sťažnosti sa na výzvu ústavného súdu vyjadril predseda krajského súdu, ktorý uviedol, že napadnutým uznesením krajského súdu riešil iba spor o miestnej príslušnosti medzi dvoma okresnými súdmi, z ktorých jeden – Okresný súd Bratislava I, predložil vec krajskému súdu na rozhodnutie podľa § 105 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), lebo spor podľa neho nebol vyvolaný konkurzom, takže na konanie bol podľa § 88 ods. 1 písm. h) OSP príslušný Okresný súd Banská Bystrica, v obvode ktorého sa nachádzali sporné nehnuteľnosti, ku ktorým sa určovalo vlastnícke právo na základe návrhu tretích osôb.

4. Účastníci konania súhlasili s upustením od verejného ústneho pojednávania, preto ústavný súd postupoval podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“), lebo na objasnenie veci celkom stačil obsah základného spisu, s ktorým sa ústavný súd oboznámil, a pripojené prílohy vrátane vyjadrení účastníkov konania.

5. Ústavný súd už mnohokrát vo svojich rozhodnutiach konštatoval, že nie je súčasťou všeobecnej súdnej sústavy, a neprislúcha mu preto právo vykonávať dohľad nad rozhodovacou činnosťou všeobecných súdov. Do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov je oprávnený zasiahnuť len vtedy, ak došlo ich právoplatným rozhodnutím v konaní, ktorého bol sťažovateľ účastníkom, k porušeniu jeho základných práv či slobôd chránených ústavným poriadkom. Vzhľadom na to, že sťažovateľ sa v podstate domáhal ochrany svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, preskúmal ústavný súd z tohto hľadiska napadnuté rozhodnutie i konanie mu predchádzajúce a dospel k záveru, že sťažnosť nie jej opodstatnená.

6. Jadrom ústavnej sťažnosti je nesúhlas sťažovateľa s neodôvodneným uznesením krajského súdu, ktorý ako nadriadený súd rozhodoval o nesúhlase Okresného súdu Bratislava I s postúpením veci od Okresného súdu Banská Bystrica tak, že miestne príslušným na rozhodnutie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je Okresný súd Banská Bystrica a uvedeným rozhodnutím sú viazané obidva súdy i účastníci konania, teda aj sťažovateľ.

7. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je požiadavka riadneho odôvodnenia rozhodnutia jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu, lebo zaručuje transparentnosť a kontrolovateľnosť súdneho rozhodnutia; v právnom štáte by nemali vznikať pochybnosti o myšlienkových pochodoch, ktoré viedli súd k vydaniu určitého konkrétneho rozhodnutia, najmä či sa pohybujú v zákonom vymedzených mantineloch, t. j. či súd vzal do úvahy to, čo na základe zákona do úvahy mal vziať, a prípadne či ním volené kritériá, na ktorých vybudoval svoje úvahy, sú rozumné a obhájiteľné a nevedú k absurdným dôsledkom.

8. Aj Európsky súd pre ľudské práva vo veci TORIJA v. Španielsko (sťažnosť č. 18390/91) v odseku 29 konštatoval, že „... čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súd uviesť

dôvody pre svoje rozhodnutie... Z toho dôvodu otázka, či súd nespĺnil povinnosť odôvodniť rozhodnutie, vyplývajúca z čl. 6 ods. 1 dohovoru, môže byť zodpovedaná len s prihliadnutím na okolnosti prípadu“.

9. Z uvedeného vyplýva, že požiadavky kladené na odôvodnenie rozhodnutia sa môžu líšiť (aj sa líšia) v závislosti na type a povahe rozhodnutia, pričom sú prípustné aj určité výnimky z povinnosti odôvodniť rozhodnutie. Okrem toho je potrebné brať do úvahy aj rôznorodosť právnych prostriedkov, ktoré je možné uplatniť pred súdom a na ktoré súd odpovedá rôznou formou.

10. Ak je súd, na ktorý sa účastník obrátil so svojím návrhom na začatie konania, toho názoru (alebo na námietku účastníka), že nie je miestne príslušný, neodkladne postúpi vec príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom účastníkov (§ 105 ods. 2 OSP).

Ak súd, ktorému bola vec postúpená, s postúpením nesúhlasí, alebo účastník postúpenie namieta do 15 dní od doručenia upovedomenia o postúpení, predloží vec na rozhodnutie svojmu nadriadenému súdu; jeho rozhodnutím mimo inštančný postup je viazaný ako účastník konania, tak aj súd, ktorému má byť vec podľa rozhodnutia nadriadeného súdu postúpená (§ 105 ods. 3 OSP); toto rozhodnutie je konečné, lebo nie je proti nemu prípustný žiaden opravný prostriedok a je ním zavŕšené celé odformalizované konanie o miestnej príslušnosti všeobecných prvostupňových súdov.

11. Ústavný súd doteraz stabilne judikoval – pozri I. ÚS 207/07, II. ÚS 116/07 či III. ÚS 228/06 alebo IV. ÚS 136/08 – že v podstate o vadu konania, ktorá by mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, nejde, pokiaľ možno dôvodíť, že by výrok rozhodnutia bol rovnaký aj za situácie, keby ku vade konania vôbec nedošlo.

12. Preto ani neodôvodnené rozhodnutie nadriadeného súdu o negatívnom kompetenčnom konflikte súdov prvého stupňa v otázke miestnej príslušnosti nemôže u rozumného účastníka vzbudzovať žiadnu významnú právnu otázku, ktorá by zostala neriešená, a o to viac ani ústavnoprávnu diskrepanciu, pretože aj bez odôvodnenia takéhoto uznesenia je prima facie zrejmé, z akého dôvodu bola ním založená miestna príslušnosť

konkrétneho súdu. Tento postup krajského súdu preto nebolo možné považovať voči sťažovateľovi za odopretie prístupu na súd, a teda porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

13. Ústavou garantované právo na súdnu ochranu ústavný súd vykladá materiálne, teda v tom zmysle, že záleží na faktickom naplnení jeho obsahu, a je vedľajšie, či reálne je ochrana poskytovaná sudcom na okresnom súde, krajskom súde alebo najvyššom súde. Ide len o to, aby dobrodenie súdneho konania (prieskumu) bolo zachované. Úlohou ústavného súdu je teda dohliadnuť na to, aby sa ústave (zásadne) dostalo voči aktu (rozhodnutiu) verejnej moci súdnej ochrany, čo sa v danom prípade aj naplnilo, keď o sporných nárokoch bude rozhodovať súd, ktorého príslušnosť bola určená zákonom [§ 88 ods. 1 písm. h) OSP], žalobcami podaním návrhu na tento súd, ako aj krajským súdom, ktorý tento postup iba „potvrdil“ rozhodnutím podľa § 105 ods. 3 OSP.

14. Jadrom ústavnej sťažnosti však ani tak nie je nesúhlas sťažovateľa s rozhodnutím krajského súdu o určení miestnej príslušnosti podľa jednej z existujúcich variant § 88 ods. 1 písm. b) alebo písm. j) OSP, ale to, že sa všetky tri sudy žiadnym spôsobom nevysporiadali s jeho námietkou, že pre akékoľvek konanie týkajúce sa určovacej žaloby, a teda aj u ktoréhokoľvek súdu, neboli splnené zákonné podmienky vedenia konania, v dôsledku čoho malo byť podľa neho konanie o takejto žalobe zastavené. Tejto námietke sťažovateľa však krajský súd prirodzene nemohol vyhovieť, ale ani sa ňou zaoberať v štádiu rozhodovania o miestnej príslušnosti súdu podľa § 105 ods. 3 OSP; to ale neznamená, že sa ňou nebude zaoberať Okresný súd Banská Bystrica pri meritórnom prerokovávaní návrhu, pravda za predpokladu, že ju sťažovateľ opakovane vznesie. Pre nevyčerpanie týchto prostriedkov pred všeobecným súdom uvedenú námietku ústavný súd nemohol riešiť.

15. Za tohto stavu veci však dospel ústavný súd k záveru, že základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy namietaným, hoci aj neodôvodneným uznesením Krajského súdu v Bratislave, zjavne neporušené nebolo. Preto ústavnému súdu nezostala iná možnosť, než len sťažnosti podľa § 56 ods. 1 a contrario zákona o ústavnom súde ako nedôvodnej nevyhovieť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. apríla 2013